

SVETOVNO ŠOLSKO PRVENSTVO (ISF) V ODBOJKI NA MIVKI

Añasco, Portoriko, 28. 6. - 12. 7. 2011 - POROČILO

Na 1. Svetovnem šolskem prvenstvu (ISF) v odbojki na mivki, v mestecu Añasco v Portoriku, je od 29. 6. do 6. 7. 2011 kot predstavnik Slovenije nastopila ekipa treh odbojkaric OŠ Žirovnica. Tekmovanja ISF (<http://www.isfsports.org>) so Svetovna šolska prvenstva in so najvišji rang šolskih športnih tekmovanj. Potekajo že 40 let, v različnih športih v bienalnem ciklusu. V združenje je včlanjenih 71 svetovnih držav. Žal je zelo malo držav iz Afrike. Kontinent z največ državami, ki pa ima veliko težav s šolstvom. ISF (International school sport federation) je priznana organizacija s strani MOK (Mednarodni olimpijski komite), kar daje tekmovanju višjo vrednost. Prvo tekmovanje v odbojki na mivki bi moralo biti ravno v Portoriku leta 2009, vendar je bilo zaradi znane pandemije odpovedano. Na tekmovanju sta dve kategoriji: mlajše deklice, letnik _____, učenke morajo biti iz iste šole, starejše deklice, letnik _____ so lahko iz različnih šol. Vsaka država lahko prijavi le eno ekipo v kategoriji.

Šola se do sredine septembra prijavi na razpis v Informatorju I., razpis šolskih športnih tekmovanj in prireditev za šolsko leto. Ekipo Slovenije prijavi Zavod za šport RS Planica. Ekipa mora sodelovati vse dni tekmovanja na odprtju, zaprtju, kulturnih prireditvah, Festivalu narodov, ekskurziji, spremljevalci pa na tehničnem sestanku. Tekmovanje je velika priložnost za druženje in ima ogromno drugih vzgojnih momentov, recimo smiselnost učenja jezikov. Kljub tem pomembnim vzgojnim ciljem so tekmovanja zelo, zelo, zares. Cilj takih projektov ISF je promocija in spodbuda otrokom za vztrajnost pri treningu odbojke, kjer se lahko Žirovnica pokaže v svetovnem merilu. Doživeti tako veliko prireditev je nepozabno. Vrata na tovrstna tekmovanja nam je leta 1997 odprl vodja šolskih športnih tekmovanj in prireditev, g. Janez Peterlin. Več o tekmovanjih ISF si lahko pogledate na spletni strani OŠ Gorje, pod »ŠOLA«, »predstavitev oddelkov«, »športna vzgoja« in »svetovna prvenstva«.

Udeležba na takem tekmovanju je precejniji organizacijski in finančni zalogaj, prizorišče Portoriko pa podvoji stroške. Preden smo ugriznili v to kislo organizacijsko jabolko, smo poprosili za odobritev projekta starše deklet, ravnatelja OŠ Žirovnica, g. mag. Valentina Sodjo in športne pedagoge, OK Mladi Jesenice, go. Darjo Ambrožič in OK Aquawatt Žirovnica, g. Toni Zupan, kjer so ali še trenirajo izbrana dekleta, ter Zavod za šport RS Planica. Trenerka OK Mladi Jesenice, ga. Tanja Božinovič, je sprejela precejniji izziv izbora, priprave in vodenja ekipe. Velika hvala vsem za pogum in podporo projektu. Izmed šest kandidatk so bile izbrane: DOROTEJA BRGANT, KATARINA BRLEC, NINA ČUK. Ali so dekleta iz pravega testa smo najprej preverili na dvodnevni oktobrski delovni akciji, ko smo skupaj s starši in sorodniki, na planoti Polevc pod Stolom posadili 1200 mladih drevesc. Iz Kopra je na pomoč prihitela tudi moja mama, Alojzija Pilipovič, ki nikoli ne manjka na takih akcijah. Brez delovne akcije, zame ni tovrstnih projektov, vsaj takšna je moja dosedanja praksa na OŠ Gorje. Ko sem videl prizadevnost, zagnanost »Kašarskih« deklet, nisem več dvomil o uspehu izpeljave projekta. Hvala GG Bled, g. Marko Matjašič in g. Franci Pogačnik, ki nam je omogočil prvi zaslužek za stroške projekta. Enaka ekipa je sodelovala pri izpeljavi 15. Šolskega Pokljuškega maratona. Tudi tu smo z lastnim delom prislužili nekaj denarja. Občina Žirovnica na čelu z županom, g. Leopoldom Pogačarjem, nam je prispevala pomembno finančno in moralno podporo. Zavod za šport RS Planica, g. Gabrijel Gros in g. Marko Primožič, vsem ekipam primakne nekaj sredstev za odhod na tekmovanja. Nekaj denarja so dekleta zbrale s prodajo knjig sorodnikom s posvetilom in podpisi ekipe, ki jih je podaril Medium d.o.o. Žirovnica. Finančna sredstva so prispevali tudi donatorji: Flycom d.o.o.

Žirovnica in g. Roman Bernard, ga. Milena Legat Žirovnica, Gostilna Osvald Žirovnica in ga. Stanislava Jenko, športni center Pokljuka in g. Borut Farčnik, Auto M Lesce d.o.o. in g. Klemen Meze, Ponca d.o.o. Rateče in g. Matej Soklič, Pizzerija Rustika Bled in g. Aleš Vukelj. Največ finančnih sredstev so hvaležno prispevali starši deklet, kateri so izkazali tudi veliko poguma, da so se lotili izvedbe zelo zahtevnega projekta. Projekt je veljal 1500,00 evrov na osebo za osnovne stroške in še nekaj za s seboj. Iskrena hvala starši, hvala tudi za to, da me na predstavitvi projekta niste »vrgli ven« iz knjižnice. Skupaj smo otrokom podarili pravljico, ki si jo za svoje delo in trud na treningih tudi zaslužijo. Hvala za potrpežljivost moji družini, ženi Metki in sinu Mateju.

Brez pomoči mnogih, projekta ne bi mogli izpeljati: Medium d.o.o. Žirovnica in g. Miran Dolar, Odklop d.o.o. Škofja Loka, Športno društvo Gorje in ga. Zdenka Mandeljč, revija šport Mladih in g. Niko Slana, Novice Občine Žirovnica, OŠ Gorje in g. Milan Rejc, Koala šport Bled in ga. Urška in g. Matjaž Jekovec, družina Pilipovič-Lužar, g. Igor Božinović, ga. Tamara Ivelja, ga. Polona Kus, ga. Špela Košir, Tolmun d.o.o. Fram pri Mariboru in g. Gorazd Mejal, Zavarovalnica Triglav Jesenice in ga. Monika Sikošek, Sitra d.o.o. Bled in ga. Dušica Rjazancev, Zavarovalnica Triglav Kranj in g. Vinko Zadnikar, g. Štefan Udrih, g. Sergej Jakomin, g. Boris Žnidar in g. Jure Božič, g. Matjaž Silič, ga. Blanka Tramte, ga. Petra Žvan, g. Jani Klemenčič in še mnogi drugi. Kot vidite, za izpeljavo takega projekta je potrebno mnogo ljudi in njihove dobre volje. Še enkrat, iskrena hvala vsem.

Delo za projekt je trajalo od septembra 2010 do odhoda, 28. 6. 2011. Na tej poti se je tudi projekt razvil od prvotne ideje, skozi težave, nove ideje in rešitve, do končne oblike. Računati na pomoč turističnih agencij je nemogoče, ker je projekt vezan na termin in kraj tekmovanja. Slovenske turistične agencije pač ne vozijo turiste v Portoriko. Ob ugotavljanju stroškov projekta in zbiranju finančnih sredstev je bilo potrebno za odhod »čez lužo« urediti še marsikaj. Letalsko karto prilagojeno datumu tekmovanja z rizikom odpovedi, viza za našo trenerko, ESTA za vstop v ZDA, turistično zavarovanje, zdravstveno zavarovanje z asistenco v tujini, parkirišče za vozilo v bližini letališča v Muenchnu, iskanje, rezervacija in plačilo apartmaja v New Yorku, logistika in stroški poti tja in nazaj, dopust v službi, nakup trenirk, dresov, majic, kap in hlač, tiskanje zahtevanih logotipov in napisov, količina in dimenzija prtljage za v letalo, ureditev osebnih dokumentov, soglasja staršev, formularji za organizatorje tekmovanja, zbiranje informacij na ambasadah in drugih ustreznih institucijah. Vso elektronsko pošto za projekt imam shranjeno na 184 straneh A4 formata. Skratka, dela za celo leto.

Dekleta so v tem času pridno trenirala dvoransko odbojko, na Jesenice je dodatno na treninge hodila tudi Katarina iz Žirovniškega kluba. Iskrena hvala obema kluboma za odlično sodelovanje in skupno predstavljanje Slovenije v svetu. Prehod na mivko smo načrtovali šele v začetku junija, saj sta Nina in Doroteja z jeseniškim klubom do konca maja igrale finalne turnirje za starejše deklice in kadetinje. V obeh kategorijah so dosegli izvrstno 2. mesto v Sloveniji. Sledil je mesec dni prilagoditve in priprave na igrišču za odbojko na mivki pri Tenisu pubu Žirovnica, za kar gre iskrena hvala g. Klemenu Kapusu. Treningi so potekali vsak dan, med vikendom tudi dvakrat dnevno. Logistika prevozov nas je starše v celoti zaposlovala. 20. 6. smo, g. mag. Valentin Sodja, ga. Tanja Božinović in Nenad Pilipovič, sodelovali na svečanosti v prostorih Ministrstva za šolstvo in šport v Ljubljani. Ob koncu šolskega leta povabijo najbolj dejavne šole na področju šolskih športnih tekmovanj, nekakšni vsakoletni »Oskarji« za to področje. Vedno so povabljene tudi šole udeleženke ISF tekmovanj. Prejeli smo zaslužen plaketo za naš trud. Najbolj pa si bom zapomnil vzdihe gostov v dvorani, ko je napovedovalka razložila, da OŠ Žirovnica, za razliko od ostalih šol-udeleženk ISF, šele odhaja na tekmovanje in to v oddaljeni Portoriko. Trud je bil poplačan. Sledil je žreb skupin, pri mlajših deklicah je bilo prijavljenih sedem držav. Čudo tehnike, internet, mi je omogočil, da sem iz domačega kavča nestrpno v živo spremljal določitev naše športne usode. Zelo sem si želel v skupino z Brazilkami. To bi bila zanimiva

pravljica: »Kašarke« so se udarile z Brazilkami iz Ria de Janeira. Žal je žreb odločil drugače. Skupina A: Brazilija, Španija, Belgija; skupina B: Portoriko, Italija, Francija, Slovenija. Sistem tekmovanja: v skupini igra vsaka ekipa z vsako, prvo uvrščeni ekipi se uvrstita direktno v polfinale, drugo in tretjevrščeni ekipi odigrajo četrtfinale, A2:B3 in A3:B2, zmagovalca se uvrstita v polfinale, poraženca odigrata tekmo za 5. mesto. Zmagovalci polfinala igrajo za 1. mesto, poraženci za 3. Tekmovalni sistem organizatorjev je bil po moje zelo krut, nepošten in neprimeren. Četrto uvrščena ekipa skupine B je avtomatično zadnja, 7. na turnirju. Bolj pošteno bi bilo tekmovanje treh ekip v skupini, vsak z vsakim, za 5., 6., in 7. mesto. Odbojko na mivki igrata dva igralca brez možnosti menjave, ob poškodbi pač izgubiš tekmo. Igra se na dva dobljena niza do 21, morebitni odločilni tretji niz pa do 15. točke.

25. in 26. 6. smo odpotovali k sorodnikom v Koper na dvodnevne priprave. V Portorožu smo igrali pripravljalne tekme z ekipami znamenitega slovenskega trenerja za odbojko na mivki, g. Sergeja Jakomina, dolgoletnega trenerja našega najboljšega ženskega članskega para, ki tekmuje v FIVB Beach Volleyball Swatch World Tour, sestre Erika in Simona Fabjan. Dekleta so bile popolnoma enakovredne tri leta starejši Dajani Lucas in njenim soigralkam. Dajana Lucas in Tjaša Jančar sta avgusta osvojili 7.-8. mesto na EP v Litvi. Izkoristili smo tudi bližino Umaga, kjer smo si ogledali Svetovno mladinsko prvenstvo in navijali za naš moški par, Jan Brulec in Valentin Turk, ki sta osvojila odlično 9. mesto. Ugotavljali smo, da bi lahko enakovredno vskočili na igrišče kakšnega slabšega ženskega dvoboja. Popolnoma smo se našli v vročice svetovnega tekmovanja in 27. 6. ob 23.00 iz Jesenic krenili proti letališču Muenchen. Sedem oseb, ob petih članih ekipe sta z nami šla na pot tudi mama in brat ene od tekmovalk, in gora prtljage je šla v vozilo svakinje, s katero sva za 14 dni zamenjala vozili. Pot smo začeli s primerno glasbo na CD-ju: skupina Vaya con dios in znamenita pesem Ai ai ai Puerto Rico. Sledilo je šokantno dogajanje na avstrijski avtocesti, popolna policijska blokada in preverjanje dokumentov vseh vozil. V paniki nisem našel prometnega dovoljenja vozila. V svojem avtu ga imam zmeraj v predalu vozila, svakinja pa v denarnici. Avstrijskemu policistu je začelo primanjkovati potrpljenja, moja telesna temperatura pa je narastla do kapljic potu. Preiskali smo vse prostore v vozilu, nato nas je rešila Tanja, s čarobnimi besedami: »natančno poglej v svojo denarnico«. Kakšen srhljiv organizacijski scenarij se mi je zavrtil v glavi teh nekaj minut, če bi bilo prometno dovoljenje kje na Dolenjskem pri svakinji. Morda pa sem moral plačati davek, saj je do odhoda vse potekalo neverjetno gladko in pravočasno. Sledilo je bolj umirjeno potovanje, mimo čudovite Allianz arene do letališča, kjer sem zložil potnike in vso prtljago. Vozilo sem nato odpeljal v bližnje mestece, kjer sem v hotelu rezerviral parkiranje vozila za 14 dni za zgolj 50,00 evrov. Ugodno in praktično, saj te brezplačno odpeljejo na in z letališča. Na letu Muenchen-Madrid smo želeli zapeti komičen hit, Ken Li, oddaje Bolgarija ima talent, vendar preresne stevardese niso imele odnosa do naših pevskih talentov. Sledil je kratek postanek v Madridu in let proti San Juanu, glavnemu mestu Portorika. Na letališču pa nov šok, organizatorji naj bi nas pričakali. Ker jih ni bilo, so moji sopotniki z vprašljivimi pogledi zahtevali odgovore. Po nekaj telefonskih klicih organizatorjem smo ugotovili, da so nas čakali na drugem izhodu. Sledila je skoraj 3-urna vožnja z avtobusom na zahod otoka, kjer sem si odpočil od hudih šokov tega dne.

Kulturni šok je sledil naslednji dan, ko sem obiskal ostale člane ekipe v njihovih bivališčih. Za vodje delegacij običajno odlično poskrbijo, sam sem stanoval v čudovitem hotelu Rincon nedaleč stran. Villas de Añasco zveni odlično, realnost pa je drugačna, bolj nekakšen slab slovenski študentski dom. Tak šok sem doživel tudi na ISF Kros 2008 na Češkem in sem ekipo na to nekoliko pripravil. Za 42 evrov na noč, kolikor moraš plačati bivanje na ISF tekmovanjih, pač včasih dobiš manj od zelenega. Smo pa dokazali, da smo Slovenci vljudni ljudje, Italijani so namreč prvo noč iz protesta prespali kar na asfaltu košarkarskega igrišča. Smo si pa bili edini v mnenju, da je bila hrana vse dni tekmovanja odlična. Tolažbo smo našli v čudovitem, toplem morju in peščeni obali. Tipični Gorenjci, takoj v

morje. Plavanje, da bi se ogreli, pri temperaturi morja 30 stopinj, ni potrebno. Lahko zgolj stojiš ali ležiš. Kako sladki bodo spomini na te občutke, ko bo kmalu pri nas mrzla zima. Pri jedilnici smo si z zanimanjem ogledali obrezovanje kokosovega drevesa. Preventivni ukrep organizatorjev, saj sem v bližini slikal razpočen kokosov oreh, ki pade na asfalt z velike višine. Kaj se šele zgodi, če ti kokos s take višine pade na glavo? Domačin je na zanimiv način s posebnimi pripomočki plezal brez varovanja po visokem deblu brez vej. Šop orehov je spuščal z vrvjo, da se ne poškodujejo. Želel sem vzpostaviti kontakt v angleščini, pa ni šlo, Portoričani imajo pač španske korenine. Ni deloval preveč komunikativen. Nekako sva se s kretnjami sporazumela, da bi preizkusili tekočino oreha. Z grozljivo mačeto je obrezal oreh, iz jedilnice smo prinesli slamico in kozarčke. Okus mi ni bil najbolj všeč, tekočina pa je zelo bistra, popolnoma prozorna. Tudi nekaj kokosa smo preizkusili. Potem pa zanimivo presenečenje. Domačinu sem za lepo izkušnjo dal pet dolarjev napitnine. Kar naenkrat je postal zelo zgovoren in to v angleščini. Slovenski(e) učitelj(i)ce) angleščine, odkrili smo novo, uspešnejšo metodo učenja, ameriški dolar. Podoben primer sem doživel še enkrat v tem tednu. Portoriko je sicer samostojna država, vendar spada pod ZDA, njihova valuta je ameriški dolar, angleščine pa ne znajo ali nočejo govoriti. Dobil sem občutek, da so podobni Italijanom in Francozom in nočejo. Popoldne smo na bližnjem igrišču za trening odigrali prijateljsko tekmo s Kitajci. Naša trenerka je prvič v svoji dolgoletni karieri nadzorovala potek tekme kar v kopalkah iz morja. Domačini v morju in na obali so strastno in zelo glasno navijali. Vmes se je zlilo obilo dežja tropske nevihte, zato smo se pod majhno streho stiskali s Kitajci. Na koncu smo navijačem podelili nekaj spominskih medalj slovenskih šolskih projektov Krpan, Zlati sonček, Šolski Pokljuški maraton, kar smo počeli celotno tekmovanje. Visoki stroški tovrstnih udeležb nam žal ne dopuščajo nakupa pravih spominkov, kot jih imajo velike in bogate države. Pogosto čutim tovrstno razliko na teh tekmovanjih. Vsem prejemnikom smo razložili tudi vsebino projektov in mnogi so bili nad tovrstnimi programi zelo navdušeni. Tudi tako predstavljamo Slovenijo in šolski sistem. Najbolj je bil navdušen invalid na vozičku. Podeljene spominske medalje Kitajski ekipi pa so imele dolgoročne učinke, saj so nas vse dni tekmovanja, čim so nas opazili, navdušeno pozdravljali. Tudi oni so nas obdarili z lepimi darilci.

Na uradnem sestanku vodij delegacij in trenerjev je bilo zaradi nespretnosti ISF in organizatorjev pri postavljanju tekmovalnih pravil precej nejevolje in težav zaradi razlik med razpisanimi pravili v biltenih in izvedbo. Šele tu smo izvedeli, da sta v ekipi lahko samo dve igralki, kar nikakor ni bilo razbrati v biltenih, kjer so bila navodila o tretji igralki v ekipi. Tretja igralka naj bi preprečila konec tekmovanja ekipi v primeru poškodbe ene igralki. Pravila FIVB za odbojko na mivki pač predpisujejo le dve igralki. Salomonska rešitev nespretnih organizatorjev: ekipe, ki so pripeljale dve igralki lahko igrajo v tej postavi vse tekme, mi s tremi igralkami, pa ne smemo igrati dveh zaporednih tekem z isto dvojico. Trener mora v predtekmovanju znotraj skupin koristiti vse tri igralki. Neenakost pravil za vse ekipe. Kaj pa pravila Fair playa spoštovani funkcionarji? Po burni razpravi smo dosegli, da to pravilo velja zgolj za predtekmovanje, v nadaljevanju, ko se igra navzkrižno med skupinami pa lahko trener postavi par po svoji izbiri. Možnost izbire trenerja bi bila logična za cel turnir. Razumem, bilo je prvo tekmovanje, ustvarjali so pravila primerna ISF tekmovanju in v skladu s FIVB. Zakomplicirali so si zadevo in razvrednotili tekmovanje. Slabo načrtovanje in zgoraj navedene posledice pa so naredile Svetovno šolsko prvenstvo neregularno in neverodostojno. Po mojem velika sramota za ISF in organizatorje, za tekmovanje na najvišjem svetovnem nivoju.

Zvečer smo se družili s Kitajci, klepetali, spoznavali različnosti med milijardno in dvo-milijonsko državo. Pogovor v angleščini brez njihovega uradnega prevajalca ne bi bil mogoč. V Portoriko so pripeljali državne prvake v starejši kategoriji pri dekletih in fantih. Otrokom so vse stroške poti in bivanja poravnale njihove šole, funkcionarjem pa Ministrstvo za šolstvo. Niso se mogli načuditi našim delovnim akcijam in načinu financiranja poti v Portoriko. Slovenci smo res spretni čarovniki.

Naslednji dan so organizatorji vse ekipe odpeljali na uradni trening do 40 km oddaljenega tekmovališča na skrajni jugozahod države, do najlepše in najbolj znane otoške plaže, Balneario de Boqueron, na področju Cabo Rojo. Transport je potekal v Hollywoodskem stilu. Sedaj razumem mikavnost politike. Konvoj 15 kombijev je spremljala policija, ki je ustavljala promet na križiščih. Prevoz je zato potekal zelo hitro, organizatorji pa so imeli presenetljivo veliko in preveč dela z razporeditvijo samo približno 100 udeležencev po vozilih. Tradicionalni karibski izgovor, »don't worry, it will be in a minute« se je prepogosto razvlekel tudi na 45 minut. Med izobešenimi zastavami smo opazili veliko napako organizatorjev, ki smo jih o tem takoj obvestili. Nam v čast je plapolala Ruska zastava. Glede na to, da sem v dveh dneh že ugotovil, kako zgleđa portoriški način organizacije, sem bil zelo presenečen, da je naslednji dan plapolala prava zastava s pravim grbom. Opravili smo uradni trening, vendar me je ob hudi vročini in visoki vlagi skrbelo za zdravje deklet. Razmišljal sem, da bi celo poprosil zdravniško službo za pomoč. Dekleta so brez moči ležala v senci. Mnogo vojaških bitk v zgodovini so odločali vremenski pogoji in tu smo bili v podrejenem položaju. Na trening v Žirovnici smo nekajkrat hodili v trenirkah, na Stolu je padel svež sneg. Po precejšnji količini popite vode se je situacija za silo uredila. Za naslednjo izvedbo bomo razmišljali o odhodu vsaj dva dni prej, zaradi boljše prilagoditve. Morda smo ravno tu izgubili bitko. Zvečer smo imeli vodje delegacij svečano večerjo v hotelu. Organizatorji so se res izkazali. Stik sva navezala z Latvijskim kolegom. Njih je bivanje in pot do Portorika in nazaj stala 1700,00 evrov, celotno vsoto so plačali starši otrok. Mi pa smo za 200,00 evrov manj bivali 5 dni več in si pogledali še New York. Ja, Slovenci smo res spretni čarodeji.

1. 7. je bil »prva ura resnice« za našo ekipo. Organizatorji so na tekmovališču pripravili za vročino primerno, kratko otvoritveno slovesnost. Srce nam je bilo mnogo hitreje na mimohodu reprezentanc. Predstavljanje svoje domovine je zmeraj poseben čustveni dogodek, ki ga ne pozabiš nikoli. Ob himni ISF so dvignili zastavo združenja, tekmovanje pa je svečano odprl predsednik, g. Andrea Delpin iz Italije. Lokalni glasbeniki in plesalci v narodnih nošah so naredili pravo karibsko razpoloženje. Mnoge ekipe so se začele pozibavati v plesnih ritmih. Lepo je bilo videti zelo mlade otroke v plesni skupini organizatorjev. Ritem imajo že v genih. Nekaj posebnega so bile tudi do tri metre velike marionete, ki so se zlele v plesnih ritmih s plesalci in udeleženci tekmovanja. Sledila je za nas prva tekma proti domačinkam. Vedel sem, da je Portoriko velesila v dvoranski in odbojki na mivki, vendar sem verjel, da bomo kljub temu enakovredno igrali z njimi. Tako moje razmišljanje je podpihoval videz domačih igralk, majhne in z nič kaj športnimi postavami. Nina in Doroteja sta pokazali nekaj obetavnih akcij, vendar se je tekma kmalu končala z rezultatom 11:21 in 10:21 za domačinke. Sta izključno odbojkarici na mivki, klima v državi jima omogoča celoletno igranje na mivki, navajene so tropske vročine. Predvsem pa obvladata odbojko. Prikazale sta nam obilico drobnih, elegantnih potez, predvidevanja, opazovanja nasprotnikov, trikov, skratka prava učna ura. Njihov trener pa nam je zaupal še podatek, ki govori o pomembnosti in razširjenosti odbojke na mivki v Portoriku. Istočasno je potekal turnir za iste starostne kategorije glavnega mesta San Juana. Sodelovalo je kar 150 ekip. Izgubili smo tudi precej od začetne samozavesti. Žalost in solze smo odplaknili v toplem karibskem morju. Do popoldanske tekme sem prehodil del plaže Boqueron, opazoval domačine na plaži, ki znajo uživati, si vzeti čas za druženje. Vendar ležerno uživati v taki klimi sploh ne more biti težava. Morda smo Slovenci preveč deloholiki. Število obiskovalcev plaže je bilo zaradi praznika Dneva samostojnosti v ZDA enormno. Bogati Američani, ki letijo le štiri ure v eno smer, bogatijo turistični dohodek Portorika.

Proti Franciji smo na igrišče pospremili Nino in Katarino. Francozinje so njihove državne šolske prvakinje. Tekma se je kasneje izkazala kot ključna za uvrstitev v nadaljevanje turnirja. Ob glasnem navijanju prisotnih slovenskih navijačev sta dekleti začeli silovito. Katarina se je izkazala z nepredvidljivimi potezami, Nina pa z zanesljivostjo. Prvi niz se je končal zelo hitro v našo korist z rezultatom 21:12. Apetiti po zmagi so nam porasli do neba. V kakšnem čustvenem stanju smo bili pri

rezultatu 16:16 v drugem nizu si lahko samo predstavljate. Vendar sem v očeh naših tekmovalk opazil strah pred zmago. Od kod hudiča se je vzel in ustavil dekleti? Pet točk do raja, se je spremenilo v pekel poraza 16:21. V odločilnem tretjem nizu ni bilo več prave borbenosti, želje, verjetja v uspeh in zaključilo se je 10:15. Dekleta smo poizkušali potolažiti, da je naslednji dan še ena priložnost, čeprav smo vedeli, da je popravni izpit proti odbojkarški velesili Italiji misija nemogoče. Tako je tudi bilo, Nina in Doroteja so v prvem nizu nudile dostojen odpor, pokazale zanimive akcije in enakovredno igro. Končalo se je z rezultatom 16:21. Pravi potop ambicij se je zgodil v drugem nizu, ki smo ga izgubili s 7:21. Konec vseh upanj za nas, žal zaradi neprimerne sistema zaključek tekmovanj. Jezo, žalost in razočaranje smo namočili v morje na plaži Boqueron. Pa saj veste kako je v športu, plačati moraš davek. Žal je to pogosto kruto. Tanka je linija med uspehom, srečo in neuspehom, smolo. Vendar bolj kot trpiš, večja nagrada sledi v prihodnosti. Torej se že veselim, za dežjem pride sonce. Morda že čez dve leti, z isto, sedaj že izkušeno ekipo. Torej ekipa glave gor, ponosen sem na vas in pravljico, ki smo jo skupaj napisali.

Naslednja dva dneva smo lahko na igriščih v miru spremljali dvoboje drugih ekip, se učili in opravili še kakšen trening. Do nas je pristopil tudi skavt ene izmed ameriških univerz in vabil naša dekleta na študij. Dekleta torej trenirajte, bolj kot športna kariera je pomembna vaša bodoča akademska. Šport vam lahko odpre mnoga vrata. 3. 7. zvečer je potekal v hotelu Rincon obvezni del programa vseh ISF tekmovanj: Meeting of the Nations Evening. Nekakšna predstavitev svojih držav na stojnicah. Ob ogledu ostalih predstavitev, se je izkazalo, da smo bili vsaj tu najboljši. Na stojnici smo predstavili precej turističnih prospektov o Sloveniji. Nad slovenskimi šolskimi projekti, Zlati sonček, Krpan, Šolski Poključki maraton in revija Šport mladih, so bili obiskovalci navdušeni. Žal se tega doma premalo zavedamo. Kadar so tekmovanja v Evropi, imamo še bogatejšo stojnico. V ZDA pač ne smeš prinesiti hrane, pijače, pa tudi prtljaga za v letalo je hitro pretežka. Vendarle smo na stojnici ponudili tudi tri kilograme slovenskih bombonov. Saj veste, uspešnost promocije »gre skozi želodec«. Nad našo stojnico je bil navdušen tudi predsednik ISF, g. Andrea Delpin, s katerim smo se tudi slikali. Naša dekleta so se sicer bistveno raje slikala z visokoraslimi italijanskimi reprezentanti. Sledila je svečana večerja za vse udeležence. Obilica okusne portoriške hrane nam je koristila po napornem delu na stojnici. Lokalna glasbena skupina je podžigala odlično vzdušje. Mnogi so se začeli pozibavati v plesnih ritmih tudi med večerjanjem. Nastal je tudi »vlak« udeležencev, ki so se kot kača v plesnih ritmih sukali med mizami. Vrhunec večera so bili kulturni nastopi reprezentanc na odru. Večina je predstavila kakšen ples, petje, na steno so projicirali tudi video predstavitve krajev. Sploh prvič odkar sodelujem na takih tekmovanjih, se je moja ekipa opogumila. S seboj imam zmeraj nekaj slovenske narodno zabavne glasbe na CD-ju, mojega nekdanjega učenca na OŠ Gorje, g. Klemena Torkarja. Najbolj zaslužna za program je bila Katarina. Suvereno je, seveda v odlični angleščini, povabila vse udeležence na oder, da zaplešejo polko. Kvaliteta plesa ni bila na prvem mestu, pomembnejša je bila kvantiteta plesalcev. Med plesom se je na steni vrtel video posnetek Bleda in Slovenije. Mnoge reprezentance so zaradi odločilnih tekem naslednjega dne zgodaj zapustile prizorišče, mi smo na žalost lahko ostali dlje. 4. 7. smo uživali v finalnih dvobojih vseh kategorij. Seveda je bila za nas najbolj zanimiva »naša« kategorija. V finalu so se udarile ekipe Brazilije in Portorika. Brazilke, dvoranske odbojcarske prvakinje Južne Amerike proti izkušnim »peščenim« domačinkam z bučno podporo na tribuni. Pravi festival vrhunske odbojke na mivki, ki se je seveda zavlekel v tretji, odločilni niz. Domači navijači so bili tik pred eksplozijo, saj so njihove vodile 14:12 in bile točko oddaljene od svetovnega naslova. Preobrat, ki sta ga uprizorili Brazilki, bi lahko Hitchcock uporabil v svojih srhljivkah. Nepopustljivost, borbenost do skrajnih meja, samozavest, verjetje v uspeh, so domače navijače polili z ledeno mrzlim tušem. Pravi finale. Kakšno smolo pri žrebu smo imeli in še neprimeren sistem drugega dela tekmovanja, pove končni vrstni red. Za Brazilijo so se zvrstile vse tri ekipe naše skupine. Druga in tretja ekipa skupine A, Španija in Belgija sta zasedli 5. in 6. mesto. Belgijki sta bili po igri daleč najslabši, proti povprečnim Špankam bi imeli obilo možnosti za zmago.

Ob naši zmagi nad Francijo, bi se popolnoma realno lahko zgodilo, da bi igrali za bronasto medaljo. Ob primernejšem sistemu pa bi bili vsaj peti. Med uspehom in neuspehom je tanka linija, včasih le tekmovalni sistem. Na turnirju so po dve končni zmagi dosegli Brazilija in Španija, po tri medalje pa Italija, Portoriko in Španija. Le Kitajska je uspela iztrgati bron veliki četverici velesil. Pet izmed deset držav je osvojilo medalje. Direktni prenos finalnih tekem je po internetu prenašala državna televizija. Igrati v finalu, doma pa te gledajo po internetu, dekleta, kaj pravite za naslednjic? Podelitev medalj in pokalov je potekala na centralnem igrišču. Nekaj slik za zgodovino, seveda »gasilska« za spomin, pa spet plesna glasba in skupinski ples vseh. Spuščenje zastave ISF in slovo od plaže Boqueron. Tekmovanje je potekalo brezhibno, tekoče, ob odličnem sojenju. Zvečer pa prijetno druženje med udeleženci v bližini bivališč. Postali so že pravi prijatelji. Pomemben cilj ISF tekmovanj je tako dosežen. Zadnji dan so nas organizatorji na že znan Hollywoodski način odpeljali na obvezno ekskurzijo v približno 70 km oddaljeno jamo ob reki Camuy. Do vhoda v jamo v tropskem pragozdu smo se zapeljali z vlakcem. Jama za nas Slovence ni bila nič posebnega. Morda se ne zavedamo, kako enkratne jame imamo pri nas na Krasu. Kot velik ljubitelj astronomije sem bil zelo razočaran, da nas organizatorji niso peljali raje do bližnjega Observatorija Arcibo. Objekt svetovnega formata je morda najbolj znana portoriška »blagovna znamka«. Od tu je leta 1974 človeštvo prvič v zgodovini nezemeljskim civilizacijam poslalo radijski signal s podatki o nas. Signal še sedaj potuje v smeri zvezdne kopice M13, oddaljene 25000 svetlobnih let. Trenutno uporablja observatorij projekt SETI, ki išče zunajzemeljske civilizacije. S tega astronomskega gledišča sem bil še bolj razočaran nad nadaljevanjem ekskurzije v slabem živalskem vrtu v Mayaguezu. Zvečer so se mi organizatorji nekoliko odkupili z zaključkom tekmovanja, ki je potekal v prostoru jedilnice. Mladi lokalni glasbeniki so me hitro prepričali, da kupim njihov CD. Plesalci v lokalnih narodnih nošah, s precej zelo mladega podmladka, in pevci so še nas obiskovalce razgrelji do zibajočih se plesnih ritmov. Zlaganje ISF zastave, nekaj govorov in podelitev priznanj funkcionarjev in konec je bilo prireditve, ki je kljub precejšnjim organizacijskim težavam in napakam na koncu še kar uspela. Prizorišče Portoriko pač marsikaj nadomesti. Morda sem krivičen, doslej so me na štirih res vrhunskih tovrstnih prireditvah navadili na morda za Portoriko previsoke kriterije. Sledil je čudež, oživel je Michael Jackson. Očitno je na otoku zelo popularen, lokalna gledališko-plesno-pevska skupina v izjemnih kostumih nam je predstavila venček njegovih najboljših pevskih in plesnih točk. Kot velik ljubitelj njegovega opusa sem bil navdušen in na koncu sem svojega idola lahko tudi slikal. Sledilo je grenko slovo od novih prijateljev, saj smo naslednji dan že ob 4.00 z avtobusom krenili proti letališču San Juan in novim dogodivščinam naproti.

Kako smo si lahko privoščili tak »luksuz« kot je 6 dni preživeti v Big Apple-u, kot tudi imenujejo New York? Nekaj čarobnega praška, magične besede in... Večina letalskih poti v Portoriko je ob načrtovanju vodila preko letališč v NY. Torej brez dodatnih stroškov za letalsko karto. Večino denarja za najem apartmaja za sedem oseb za 5 noči na Manhattnu, 220,00 evrov na osebo, smo prihranili s poletom iz Muenchna. Letalska karta iz Brnika je 200,00 evrov na osebo dražja. Dobra motivacija za dva krat po štiri ure stiskanja v vozilu in naporno nočno vožnjo, mar ne? Ob morebitnem uspehu na tekmovanju smo želeli nagraditi dekleta. Žal smo v NY-u celili pekoče rane neuspeha. NY je svetovna metropola št 1. Mnoge posledice, ki nastanejo tu, nas hitro dosežejo v Sloveniji. Mnoge objekte, dogodke, znamenitosti NY poznamo že v okviru splošne izobrazbe. Če primerjam, koliko pa poznate Mexico City, po velikosti in številu prebivalcev enakovredno mesto? Praktično nič, ker ni svetovna metropola. Apartma smo najeli 10 minut hoje od Times Squarea, kar je bilo dražje kot v Harlemu, vendar bližje vsem atrakcijam in bolj varno. Najeti apartma po internetu ni lahko in nisi prepričan, da morda nisi nakazal predplačilo v žep sleparjev. Med čakanjem pred vrati apartmaja, da nam prinesejo ključ, sem spoznaval bližnjo okolico. Medtem pa je domačin Kitajskega porekla spraševal moje sopotnike, če poznajo Nenada. Ja, dragi sopotniki, v NY sem zelo popularen, želite avtogram? Priprava hrane v apartmaju je v NY nepotrebna, dražja, kot če poiščeš obilico poceni lokalov z vs

možno ponudbo. Za zajtrk, kosilo in večerjo lahko poceni dobite vse kar si zaželite. Prve dni smo hodili vsi skupaj, ko smo se znebili strahu, ki nam ga vcepijo slabe novice v medijih, smo v manjših skupinicah zadostili individualnim interesom. Ogledali smo si večino znamenitosti. Sam sem si ogledal: glavni trg Times Square; največjo železniško postajo, Grand Central Terminal; Empire State Building; Rockefellerjev center; Ground Zero, spominski center porušenih dvojčkov, ki je trenutno v izgradnji novih stolpnic, tudi največje na svetu; Chryslerjevo stolpnico; palačo Združenih narodov; glavni sedež UNICEF-a; italijansko četrt, Little Italy; kitajsko četrt, Chinatown; Mestno hišo; Brooklynski most; Kip Svobode; Ellis Island, kjer so sprejemali ali zavračali priseljence; pogled na stolpnice Manhattna iz mesteca Hoboken na zahodu NY; Harlem; zloglasni Bronx; Metropolitansko opero ali krajše MET; Centralni park in spominsko obeležje Johnu Lennonu, Strawberry Fields, v bližini prizorišča umora; Broadway; 5. Avenija; Hotel London, kjer je svojo kuharsko pot začel Gordon Ramsay; športno dvorano Madison Square Garden; baseballski stadion New York Yankees s Hard Rock Cafejem; teniški kompleks v Flushing Meadowsu, kjer je vsako leto eden štirih največjih svetovnih turnirjev; kopanje na Coney Islandu, plaži NY-a; finančno četrt Wall Street z Borzo in Trumpovo stolpnico; znamenitega bika, kip v bližini Borze; Svetovni finančni center; znamenito trgovino Bloomingdale's; prizorišče znamenite pogovorne oddaje z Davidom Lettermanom. Precej znanih atrakcij, saj jih poznate? Sopotniki so si ogledali tudi muzikal na Broadwayu in bili navdušeni nad energijo plesalcev in pevcev na odru. Vendar je v NY potrebno tehtno izbrati, kaj si boste ogledali in katere spominke boste kupili. Ob obilici ponudbe vas bodo prehitro olupili.

Morda kakšen zanimiv dogodek.

Okoli našega apartmaja, ko smo zvečer prišli proti domu, pet gasilskih avtov z sirenami in lučmi. Kaj smo ušpičili, je bila naša prva skrb. Od gasilcev smo izvedeli, da so bili obveščeni o požaru, da pa ugotavljajo, da je spet lažen alarm. Pravijo, da se ljudje žal prepogosto norčujejo.

Na Kip Svobode ni tako enostavno priti. Najprej moraš zelo zgodaj vstati, se postaviti v vrsto za 100 brezplačnih vstopnic, nato pred vstopom na ladjico do otoka, skozi kontrolo, kot na letališču in še enkrat isti postopek pred vstopom v sam spomenik. Dela skoraj za cel dan, »Svoboda« je namreč zelo zaščitena.

Na ladjici do Kipa Svobode slišim skupinico potnikov, ki se v angleščini pogovarjajo in omenjajo besedo Slovenija. Seveda sem vprašal, če prav slišim in od kod poznajo Slovenijo. Tako smo se spoznali z vnukinjo slovenskih izseljencev, ki živijo v Ameriki. Babica je okrog leta 1870 pripotovala v New York. Naslednje leto pridejo v Slovenijo na obisk krajev, od koder izhaja njihova družina.

Želeli smo prehoditi Brooklynski most, na pol poti se je v trenutku pooblačilo, tako je bilo sivo od oblakov, da se ni videlo prvih stolpnic Manhattna 300 metrov vstran. Potem nas je v nekaj minutah dobesedno opralo, čez nekaj minut pa spet modro nebo brez oblaka. Vse to ni trajalo dlje kot 30 minut.

V metro je vstopil zelo visok možakar, moral je stati sklonjen. Seveda sem ga vprašal, če igra košarko. Pogovor sva nadaljevala kar v italijanščini, saj se je izkazalo, da je reprezentant Italije, 212 cm visoki Denis Marconato. Z družino je bil na počitnicah v New Yorku. Vprašal sem ga za razloge trenutno slabe reprezentance Italije, nekoč svetovne velesile. Izpostavil je sebičnost igralcev. Navdušen pa je nad reprezentanco Slovenije.

Kljub mrzli in umazani vodi obilica kopalcev na Coney Islandu, kjer se družine utaborijo čisto blizu oceana. Skorajda ne moreš do morja. Zanimivo je, ko kakšen večji val zaradi ladij odplakne obilico krame, brisač, senčnikov iz njihovega »baznega tabora«.

Navdušenje nad baseballom, za nas Slovence povsem neznan šport lokalnega značaja, ki ga njihovi mediji prodajajo kot svetovni šport. New York Yankees stadion je bil nabito poln, ko pa je domačin, Derek Jeter dosegel okrogli, izjemni jubilej, 3000 žogic poslanih na tribune, so gledalci eksplodirali. Kakšen boj je potekal za to jubilejno žogico na tribuni, srečni možakar je bil glavna zvezda dneva v

vseh ameriških medijih. Dereku so pripravili na glavni železniški postaji Grand Central svečani sprejem in v piramido zložili jubilejnih 3000 žogic.

V bližini zanimivega teniškega centra Flushing Meadows, je velik vodomet okoli velikanskega globusa Sveta. Otroci se veselo namakajo, na globusu so označene celine, kjer so morja, je praznina. Šele tu se zaveš, kaj pomeni, da 70% Zemeljske površine zavzemajo oceani. Ogromno je praznine. Nekaj metrov vstran so bili na nedeljskem pikniku, druženju, člani latino geta. Pijača, jedača, nogomet, druženje, skratka odklop od vsakodnevnega vrveža New Yorka.

Zaradi enormne vročine sem popil ogromno Coca cole. Ko sem čakal na sopotnike, ki so se povzpeli na Empire State Building, sem popolnoma dehidriral. Bil sem tako utrujen, da sem se komaj odvlekel v trgovino, kupil dva litra mleka in jih spil na eks.

Stolpnic je toliko in tako visoke so, da te vrat in hrbet začneta boleti, ko se oziraš navzgor. Praktičnost stolpnic pa je v tem, da si skoraj zmeraj v senci, ko se sprehajaš po ulicah.

Na centralnem trgu Times Square je toliko ljudi, da komaj hodiš. Enaka gneča je podnevi kot recimo ob dveh ponoči. Sedenje na stopnicah je pravo doživetje, saj na enem mestu vidiš vse svetovne rase. Ponoči se osvetljenost spreminja, odvisno od barvitosti reklam, ki se vrtijo na velikih ekranih stolpnic, ki obkrožajo trg. Če imaš srečo in zadostiš izvirnosti, se lahko za en dan znajdeš na velikem ekranu in te lahko vsi obiskovalci trga opazujejo.

V kitajski četrti sem opazil, da v neko stavbo hodi množica lepo oblečenih ljudi. Seveda je radovednost naredila svoje in znašel sem se v mrliški vežici, kamor so se hodili poslavljat od pokojnika. Ven sem prišel bistveno hitreje kot notri.

Redki so bili belci, ki sva jih z Nino videla v Harlemu, nobeden pa ni bil videti normalen. Dogajanje je popestril črnc, ki se je drl po ulici, krilil z rokami in nekaj grozil. Bolj ko se je bližal, več strahu je bilo, ko pa je šel mimo sva si oddahnila. Na sosednji ulici sva šla mimo približno 30 let stare ženske, ki se je neutrudno dolgo časa smejala sama sebi. Ob povratku čez deset minut je smeh še kar trajal. Dobro, da sva bila podnevi v Harlemu. Pa me že spet muči radovednost, kako je tam ponoči?

Šest dni je prehitro minilo, bili smo utrujeni, izčrpani, pozno smo hodili spat in zgodaj smo vstajali. Ogromno je za videti. Na načrtovani enodnevni izlet z vlakom v Washington smo kar pozabili. Bilo je vredno. Vesel sem, da se v tem ogromnem vele mestu, ob množici poti, postaj metroja, nismo izgubili.

Terminsko ugodna letalska karta nam je ob povratku omogočila sedem urni postanek v Madridu. Center mesta, Puerta del Sol, Kraljevo palačo, Katedralo in Plazo Mayor smo si ogledali za borih 6 evrov, kolikor je stala dnevna vozovnica za metro. Ugodno mar ne? Seveda brez kratkega ogleda stadiona Real, Santiago Bernabeu, pri nas športnikov ne gre. Za voden dve urni ogled notranjosti stadiona, z obilico nogometne zgodovine, nam je zmanjkalo časa. Madrid se mi ni zdel tako atraktivno mesto kot pred leti Barcelona, je pa mnogo bolj čist in urejen od New Yorka. Niti med tiri postaje metroja nisem opazil ene same samcate smeti. V trgovini s spominki sem bil presenečen nad budilkami, ki te zbudijo ob zvokih himne Real, Barcelone, Atletica... Nogomet je v Španiji res šport št. 1.

Pot do Muenchna in domov je bila le rutinski konec uspešnega projekta. Vesel sem, da je vse potekalo brez zapletov, tako kot je bilo načrtovano. Kako se lahko pot zakomplicira, je pokazala ekipa Francije. Pot jim je uredila celo turistična agencija iz Pariza, vendar jim niso uredili vstopnih dokumentov za ZDA. Zamudili so letalo iz Atlante v Portoriko, morali so prespati v hotelu. Ob prihodu na letališče San Juan pa so še nasedli agresivni ponudbi taksistov, ki so jim za prevoz do Añasca zaračunali celo premoženje.

Še enkrat hvala vsem, ki ste pomagali pisati pravljico za otroke, ki jo bomo lahko pripovedovali svojim vnukom.

NEKAJ VTISOV JE ZAPISALA NINA ČUK:

Od mene želite slišati vtise?

Veliko sem se naučila o samem športu, ljudeh po svetu in njihovem načinu življenja. Portoričani so zelo odprti, komunikativni in nasmejani. Zelo mi je bilo všeč, da so se zbrali na kupu, prižgali radio in začeli plesati. Medtem ko smo mi za trening tekmo igrali s kitajskimi ekipami, so bili oni v morju, pili Coca colo in pivo ter navijali. Italijani so bili izbirčni glede domovanj. Ker niso imela pet zvezdic, so prvo noč prespali na košarkarskem igrišču. V Portoriku imajo ljudje skromne hiše, pa kljub temu normalno živijo. Francozi so imeli kar nekaj težav že s samim prihodom tja, zato vedno uredite vse dokumente že pred potovanjem. Kitajska reprezentanca se mi je zdela simpatična, čeprav je le eden znal angleško. Komunikacija z njimi je bila zahtevna. Najbolj so mi bili pri srcu Brazilci. Z njimi v kombiju je bilo vedno zabavno, glasno in sproščeno. Naučile smo jih reči »všeč si mi«. Besedna zveza se jim je zdela tako dobra, da so nam z njo dvorili ko smo prišle mimo njihovega domovanja. Brazilci so zelo samozavestni. Če ne zmagajo, to v njihovi državi ne pomeni nič.

Američani so zelo potratni in ne reciklirajo odpadkov. V New Yorku nisem opazila veliko ljudi s prekomerno težo, po čemer je Amerika znana.

Za konec bi vam rada povedala še nekaj. Vedno me je skrbelo moje znanje angleščine. V šoli jo imam že nekaj let le prav dobro, kljub temu pa sem bila tam med boljšimi govorci. Dragi moji sodržavljani, generalno gledano smo dobri govorci, le samozavesti nam primanjkuje. Zato govorite, govorite in še enkrat govorite, saj nikoli ne veste, kaj bi zaradi ne zgovornosti zamudili.